

75
Azadi Ka
Amrit Mahotsav

G20
भारत 2023 INDIA

Tex-Connect

महाराष्ट्र शासनाच्या वस्त्रोद्योग विभागाचा एक पुढाकार

“

भारत टेक्स 2024 दरम्यान भागीदार राज्य म्हणून महाराष्ट्राच्या सहभागाच्या उल्लेखनीय यशाची माहिती देताना मला आनंद होत आहे. महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक परंपरांचे आणि वस्त्रोद्योग आणि वस्त्रोद्योगातील भविष्यातील दृष्टिकोनाचे प्रतिनिधित्व करण्यासाठी या संधीचा फायदा घेत आम्ही या कार्यक्रमात मनापासून भाग घेतला. आमच्या अद्ययावत धोरणाच्या शुभारंभासह, गुंतवणुकीसाठी योग्य ठिकाण उपलब्ध करून देण्याच्या आमच्या प्रयत्नांची पुष्टी करण्यासाठी आम्ही या जागतिक टप्प्याचा वापर

आकर्षक प्रोत्साहन आणि व्यवसाय करण्याच्या सुलभतेत सुधारणा. या कार्यक्रमाला जागतिक स्तरावरील संस्थांची उपस्थिती पाहता, आम्ही वस्त्रोद्योग क्षेत्र आणि त्याच्या उप-उद्योगांच्या वित्तीय आणि सामाजिक अर्थव्यवस्थेच्या वाढीतील योगदानाचे चित्रण करत त्यांनी भव्य सहभाग घेतला. या कार्यक्रमात विभागाने 18 लघु वस्त्रोद्योग उद्याने उभारण्याची योजना जाहीर केली, जी 1800 कोटी रुपयांपर्यंतची गुंतवणूक आकर्षित करेल आणि सुमारे 36,000 व्यक्तींसाठी प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष रोजगार निर्माण करेल. एकात्मिक वस्त्रोद्योग परिसंस्था सुलभ करण्याच्या आमच्या दृष्टीकोनातून उद्योग, शैक्षणिक आणि कौशल्य क्षेत्रातील आठ सामंजस्य करारांवर स्वाक्षऱ्या करण्यात आल्या. अशा प्रतिष्ठित कार्यक्रमाचे यजमान म्हणून भारताची भूमिका नव्या युगाच्या प्रारंभाचे संकेत देते, ज्यामुळे समृद्धी आणि प्रगतीचे तेजस्वी किरण दिसू लागतात आणि महाराष्ट्राने या प्रवासात महत्त्वाची भूमिका बजावण्यासाठी स्वतःला तयार केले आहे.

या अंकात

लक्ष केंद्रित केलेले विभाग	पृष्ठ २-३
बाजाराचे अंतरंग	पृष्ठ ४
घटना व घोषणा	पृष्ठ ५-८

माननीय श्री चंद्रकांत (दादा) पाटील
वस्त्रोद्योग मंत्री
महाराष्ट्र राज्य

लक्ष केंद्रित केलेले क्षेत्र: वस्त्रोद्योगातील शाश्वतता

शाश्वतता: ही काळाची जागतिक गरज

हवामान बदलाचा वेगवान प्रवेग आणि त्यानंतरच्या परिणामांसह औद्योगिक उत्पादनात शाश्वतता आणि चक्रीयता हे वाढत्या प्रमाणात महत्त्वपूर्ण जागतिक प्राधान्य आहे. शाश्वत विकास उद्दिष्ट १२ (एस. डी. जी. १२) चे उद्दिष्ट 'शाश्वत उपभोग आणि उत्पादन पद्धती सुनिश्चित करणे' हे आहे. त्यापूर्वी, मिलेनियम डेव्हलपमेंट गोल ७ चे उद्दिष्ट 'पर्यावरणीय शाश्वतता सुनिश्चित करणे' हे होते, जे एका दशकापेक्षा जास्त काळापासून आंतरराष्ट्रीय समुदायासाठी समान प्राधान्यक्रम प्रतिध्वनित करत होते.

वस्त्रोद्योग आणि कपडे हा एक असा उद्योग आहे जो त्याच्या अत्यंत प्रदूषणकारी उत्पादन प्रक्रियेसाठी तसेच वाढती लोकसंख्या आणि ग्राहकांच्या मागणीमुळे वाढलेल्या कचऱ्यासाठी कुप्रसिद्ध आहे.

वस्त्रोद्योग आणि कपड्यांसाठी ग्राहकांची मागणी वाढत आहे

पर्यावरणीयदृष्ट्या हानिकारक प्रक्रियांबाबत, जागतिक बँकेच्या मते, जागतिक औद्योगिक जल प्रदूषणात फॅशन उद्योगाचा वाटा १७-२०% आहे, आर्थिक वर्ष २०३० पर्यंत पाण्याचा वापर ५० टक्क्यांनी वाढण्याची अपेक्षा आहे. दरवर्षी, वस्त्रोद्योग जागतिक हरितगृह वायू उत्पादनाच्या ८ टक्के आणि सूक्ष्म प्लास्टिक प्रदूषणाच्या ९ टक्के भागासाठी जबाबदार असतो.

याव्यतिरिक्त, वापराच्या पद्धतींमध्ये सातत्याने वाढ झाली आहे. 'टेक्सटाईल युटिलिटी' किंवा एखादी वस्तू फेकून देण्यापूर्वी किती वेळा वापरली जाते) १५ वर्षांत अंदाजे ३६ टक्क्यांनी कमी झाली आहे ज्यामुळे अधिक कचरा झाला आहे. परवडणारे वस्त्रोद्योग आणि कपड्यांच्या उत्पादनांची सहज उपलब्धता असलेल्या वाढत्या लोकसंख्येमुळे अपुऱ्या संसाधनांची समस्या आणखी वाढली आहे कार्यक्षमता आणि वस्त्रोद्योग हे वापर आणि

फेकण्याचे उत्पादन मानले जात आहे. तथापि, उत्पादने आणि सेवांसाठी शाश्वततेची मागणी करत, ग्राहक त्यांच्या खरेदीबद्दल जागरूक झाले आहेत.

त्यामुळे, वापरलेल्या कच्च्या मालाचे मूल्यांकन करण्यापासून, त्या किमान संसाधनांचा वापर करून पिकवल्या जात आहेत आणि टाकून दिल्यावरही त्यांचा पर्यावरणावर कोणताही प्रतिकूल परिणाम होणार नाही याची खात्री करून घेण्यापासून शाश्वततेकडे वाटचाल सुरू होते. केळी, बांबू, मका आणि काथ्यासारखे अपारंपरिक आणि जैव-आधारित तंतू तसेच पुनर्नवीनीकरण केलेले तंतू हळूहळू लोकप्रिय होत आहेत आणि त्यांना एक उद्योग म्हणून अधिक चालना मिळणे आवश्यक आहे

बांबूचे टॉवेल हा एक शाश्वत पर्याय आहे

शाश्वततेच्या दिशेने एक पाऊल म्हणून सौर, पवन किंवा जैव ऊर्जा यासारख्या हरित आणि नवीकरणीय ऊर्जा स्रोतांचा अवलंब हळूहळू केला जात आहे. अत्यंत जल-केंद्रित म्हणून ओळखले जाणारे, पाणिरहित आणि पर्यावरणास अनुकूल रंगद्रव्ये यासारखे नवीन तंत्रज्ञान विकसित करण्यासाठी संशोधन देखील सुरू आहे जे केवळ पर्यावरणाचे रक्षण करत नाही तर किफायतशीर आहेत.

शाश्वतता सुनिश्चित करण्यासाठी योग्य कचरा व्यवस्थापन ही गुरुकिल्ली आहे. यामध्ये सांडपाण्याचे आणि ग्राहकापूर्वीच्या आणि नंतरच्या कचरा व्यवस्थापन पद्धतींचे मूल्यांकन करणे समाविष्ट आहे. वस्त्रोद्योगातील कचऱ्याची योग्य हाताळणी, त्याचे पृथक्करण आणि शेवटी त्याची विल्हेवाट लावणे यावर भर दिला जातो. त्यामुळे उद्योगाच्या सर्व घटकांचे विश्लेषण आणि नियमन करण्याची गरज आहे.

लक्ष केंद्रित केलेले क्षेत्र: वस्त्रोद्योगातील शाश्वतता

शाश्वतता हा भारतीय संस्कृतीचा गाभा

शाश्वतता ही भारतातील एक जुनी संकल्पना आहे जी कचरा कमी करण्याच्या आपल्या पारंपारिक तत्वांचा गाभा आहे. कपड्यांची दुरुस्ती, पुनर्वापर आणि पुनर्वापर (अपसाइक्लिंग किंवा डाउनसाइक्लिंग) ही आपल्या पूर्वजांनी पाळलेली एक सामान्य प्रथा आहे आणि आजही ती आपल्या ओळखीचा मुख्य घटक आहे.

तथापि, मोठ्या प्रमाणावर, भारतातील वस्त्रोद्योगाचा संभाव्य दुर्बल करणारा पर्यावरणीय परिणाम आहे. दरवर्षी ७,८०० किलोटन वस्त्रोद्योग कचरा तयार करताना, जगभरातील एकूण वस्त्रोद्योग कचऱ्यापैकी भारताचा वाटा ८.५ टक्के आहे. या एकूण कचऱ्यापैकी ५१ टक्के कचरा ग्राहकांनंतर निर्माण होतो, ४२ टक्के कचरा ग्राहकापूर्वी किंवा उत्पादन प्रक्रियेदरम्यान निर्माण होतो आणि उर्वरित ७ टक्के कचरा विल्हेवाट लावण्यासाठी देशात आयात केला जातो.

भारतात मोठ्या प्रमाणात वस्त्रोद्योगाचा कचरा ही अजूनही एक प्रमुख समस्या आहे

मूल्य प्रणाली अस्तित्वात असताना, भारताच्या शाश्वत किंवा चक्रीय वस्त्रोद्योगाला अधिक हितधारक समन्वय, संशोधन, निधी आणि संरचनेची आवश्यकता आहे. हरित ऊर्जेचा वापर आणि कच्च्या मालावर प्रक्रिया करण्यापासून ते वस्त्रोद्योगातील कचरा व्यवस्थापनापर्यंत मूल्य साखळीतील शाश्वत आव्हाने समजून घेऊन भागधारकांसाठी एक महत्त्वपूर्ण व्यवसाय प्रक्रिया म्हणून शाश्वतता लागू करण्याची गरज आहे.

याव्यतिरिक्त, सामायिक हरित औद्योगिक पायाभूत सुविधांमध्ये गुंतवणूक करून आणि डिजिटल तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून त्याच्या वापरावर देखरेख ठेवून आपण आपल्या उद्दिष्टांमध्ये पुढे जाऊ शकू.

धोरण आणि नियमनामध्ये या उपाययोजनांचे आणखी एकत्रीकरण करून, आपण हळूहळू 'चांगले असणे' हे वैशिष्ट्य म्हणून टिकाऊपणाचा विचार करण्यापासून रचना तसेच व्यवसाय मॉडेल या दोन्हीमध्ये 'असणे आवश्यक आहे' असा समावेश करण्याकडे वळू.

शेवटी, उद्योग, राज्य आणि केंद्र सरकारांनी केलेल्या प्रयत्नांमध्ये सहकार्य आणि समन्वय साधण्याची स्वाभाविक गरज आहे. आंतर-क्षेत्रीय कार्यक्रम आणि देशांतर्गत आणि आंतरराष्ट्रीय खेळाडूंमधील बहु-हितधारक चर्चा यामुळे नवोन्मेष आणि सर्वोत्तम पद्धतींची देवाणघेवाण करण्यासाठी सहयोगात्मक वातावरण तयार होईल.

धोरण तून

त्याच्या नावानुसार, एकात्मिक आणि शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरण २०२३-२०२८ चे उद्दिष्ट शाश्वत भविष्यासाठी या क्षेत्रासाठी भविष्यासाठीचा आराखडा तयार करणे आहे. कमी करा, पुनर्वापर करा आणि पुनर्वापर करा या ३ आर मॉडेलचा वापर करणाऱ्या शाश्वत मूल्य साखळीकडे संक्रमण करण्याचे महत्त्व हे धोरण अधोरेखित करते.

सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्प (ई. टी. पी.), कॉमन एफ्लुएंट ट्रीटमेंट प्लांट्स आणि झिरो लिक्विड डिस्चार्ज (झेड. एल. डी.) प्रकल्प, सौर प्रकल्प, कॉमन स्टीम जनरेशन प्लांट्स आणि नवीन पुनर्वापर प्रकल्पांच्या स्थापनेसाठी विशेष प्रोत्साहन देण्यात आले आहे. हे धोरण अपारंपरिक सूत आणि तंतूंचे उत्पादन आणि वापर तसेच या क्षेत्रातील संशोधन आणि विकासासाठी देखील प्रोत्साहन देते.

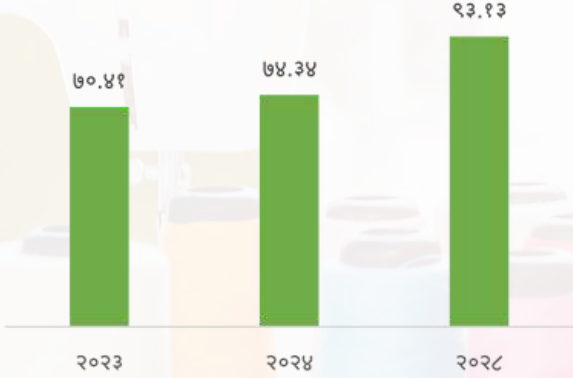
शाश्वततेमध्ये नवोन्मेष आणि संशोधनासाठी उत्कृष्टता संस्थांच्या क्षमतांचा लाभ घेणे हे या धोरणाचे उद्दिष्ट आहे. त्यानुसार, महाराष्ट्र राज्यातील प्रतिष्ठित शैक्षणिक आणि संशोधन संस्था आणि वस्त्रोद्योग विभाग यांच्यात सामंजस्य करार करण्यात आले आहेत.

बाजाराचे अंतरंग: वस्त्रोद्योगातील शाश्वतता

आढावा

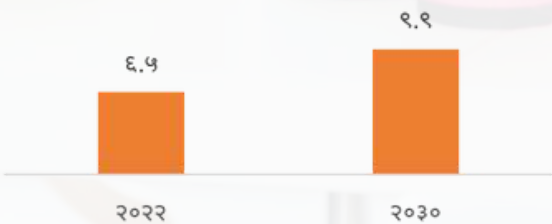
वस्त्रोद्योग आणि वस्त्रोद्योग क्षेत्रातील शाश्वततेसाठीच्या बाजारपेठेच्या कलांचे विविध दृष्टीकोनातून विश्लेषण केले जाऊ शकते, त्यापैकी प्रत्येक चढता, सकारात्मक कल दर्शवितो. ग्राहकांची वाढती जागरूकता आणि खरेदी केलेल्या वस्तूंच्या सामाजिक आणि पर्यावरणीय परिणामांविषयीच्या चिंतेचा हा परिणाम आहे. याव्यतिरिक्त, जागतिक ब्रँड, विशेषतः युरोपीय संघासारख्या कठोर पर्यावरणीय नियम असलेल्या देशांतील, त्यांच्या भागधारकांशी आणि उत्पादनांशी पारदर्शकता आणि जबाबदारीची मागणी करत आहेत.

पर्यावरणीयदृष्ट्या अनुकूल कच्चा माल वापरण्याच्या बाबतीत, नैसर्गिक तंतूंच्या बाजारपेठेत सकारात्मक वाढीचा कल दिसून येण्याची अपेक्षा आहे. बाजार मूल्य २०२३ मधील १ अब्ज अमेरिकी डॉलरवरून २०२८ मध्ये २ अब्ज अमेरिकी डॉलरपर्यंत वाढण्याची अपेक्षा आहे, ज्याचा सी. ए. जी. आर. ४.६ टक्के आहे.

जागतिक नैसर्गिक तंतूंच्या बाजारपेठेत अब्ज अमेरिकी डॉलर्सची वाढ

जागतिक वस्त्रोद्योग कचरा पुनर्वापर बाजारपेठेचे मूल्य शेवटचे २०२२ मध्ये ६.५ अब्ज अमेरिकी डॉलर होते आणि ते ६.२ टक्क्यांच्या सी. ए. जी. आर. ने वाढून २०३० पर्यंत ९.९ अब्ज अमेरिकी डॉलरपर्यंत पोहोचण्याची अपेक्षा आहे. यातून या विभागातील एकूण विक्रीमध्ये कापसाचे योगदान ५१ टक्क्यांहून अधिक असण्याची अपेक्षा आहे.

जागतिक वस्त्रोद्योग कचरा पुनर्वापराच्या बाजारपेठेत अब्ज अमेरिकी डॉलर्सची वाढ

नैतिक फॅशन: एक उदयोन्मुख कल

नैतिक फॅशन हा एक उद्योगाचा कल आहे जो लिफाफ्याला शाश्वततेच्या पलीकडे ढकलतो. नैतिक फॅशनचा उद्देश पर्यावरण आणि समाजावरील परिणाम मोजण्यासाठी जबाबदारी सुनिश्चित करणे हा आहे आणि त्यात न्याय्य व्यापार, क्रूरता-मुक्त, पर्यावरण-स्नेही आणि धर्मादाय यासारख्या उप-विभागांचा समावेश आहे. उत्पादने सेंट्रिय, पुनरुत्पादित, पुनर्नवीनीकरण किंवा नैसर्गिक असू शकतात. नैतिक फॅशन बाजार २०२२ मध्ये ७ कोटी अमेरिकी डॉलरवरून २०३२ मध्ये ८.६ टक्के सी. ए. जी. आर. सह १६ कोटी अमेरिकी डॉलरपर्यंत वाढण्याची अपेक्षा आहे.

जागतिक नैतिक फॅशन बाजारपेठेची वाढ दशलक्ष अमेरिकी डॉलरमध्ये

भारत सरकारचे उपक्रम

वस्त्रोद्योग मंत्रालयाने शाश्वत आणि चक्रीय वस्त्रोद्योग आणि वस्त्रोद्योग परिसंस्थेसाठी अनेक उपक्रम हाती घेतले आहेत, जे खालीलप्रमाणे आहेत:

- कापसाच्या मूल्य साखळीतील समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी कापसासाठी वस्त्रोद्योग सल्लागार गट (टी. ए. जी.) स्थापन करण्यात आला आहे.
- भारतीय कापसाचा शोध आणि प्रमाणीकरण सुधारण्यासाठी कस्तुरी कापूस भारत कार्यक्रम सुरू करण्यात आला आहे.
- उद्योगांना शाश्वत आणि संसाधन-कार्यक्षम उत्पादन व्यवस्थेकडे संक्रमण करण्यासाठी मदत करण्यासाठी वस्त्रोद्योग मंत्रालयाने ई. एस. जी. कृती दलाची स्थापना केली आहे.
- भारत टेक्स 2024 नवी दिल्ली येथे आयोजित करण्यात आला होता, जो उद्योगासाठी जागतिक मंच म्हणून काम करत होता. या कार्यक्रमात त्याच्या प्रमुख तत्वांपैकी एक म्हणून शाश्वततेवर लक्ष केंद्रित केले गेले.
- वस्त्रोद्योग क्षेत्रासाठी एस. जी. डी. उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी प्रोत्साहन देण्यासाठी शाश्वत क्रांती-प्रकल्प SU.RE चा शुभारंभ.

कार्यक्रम

भारत टेक्स 2024: महाराष्ट्र मंडप

कन्सोर्टियम ऑफ इंडियन टेक्सटाईल एक्सपोर्ट प्रमोशन कौन्सिलने (ई. पी. सी.) आयोजित केलेल्या आणि वस्त्रोद्योग मंत्रालयाने समर्थित केलेल्या भारतातील सर्वात मोठ्या जागतिक वस्त्रोद्योग प्रदर्शनांपैकी एक असलेल्या भारत टेक्स २०२४ कार्यक्रमात महाराष्ट्र राज्य भागीदार म्हणून सहभागी झाला.

फार्म ते फायबर ते फॅक्टरी ते फॅशन ते फॉरेन या कापड उद्योगासाठी भारताच्या ५ एफ दृष्टिकोनाचे प्रतिनिधित्व करत, नवी दिल्लीतील प्रगती मैदानातील भारत मंडपम आणि द्वारका येथील यशोभूमी या दोन ठिकाणी २६ ते २९ फेब्रुवारी २०२४ या कालावधीत १४०० चौरस मीटरपेक्षा जास्त क्षेत्रावर महाराष्ट्र मंडप उभारण्यात आले. या कार्यक्रमाचे उद्घाटन माननीय पंतप्रधान श्री. नरेंद्र मोदी.

भारत मंडपम येथील महाराष्ट्र मंडप

या प्रतिष्ठित कार्यक्रमात राज्याचा सहभाग हा त्याच्या वस्त्रोद्योग क्षेत्राचे पुनरुज्जीवन आणि प्रगती करण्याच्या प्रवासातील एक महत्त्वाचा टप्पा आहे. या कार्यक्रमाला ३५०० हून अधिक प्रदर्शक, ३००० हून अधिक परदेशी खरेदीदार, ४०००० व्यापार अभ्यागत आणि ५० हून अधिक ज्ञान सत्रे आणि गोलमेज परिषदा उपस्थित होत्या.

महाराष्ट्र पॅव्हिलियनचे उद्घाटन महाराष्ट्र सरकारच्या वस्त्रोद्योग विभागाचे सचिव विरेंद्र सिंग आय. ए. एस. यांनी वस्त्रोद्योग आयुक्तालयाचे आयुक्त अविष्यंत पांडा आय. ए. एस. यांच्या उपस्थितीत केले. आर. विमला आयएएस, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य खादी ग्रामोद्योग मंडळ आणि अनिल भंडारी आयएएस, संयुक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ.

पॅव्हिलियनचे उद्घाटन करण्यासाठी मान्यवर औपचारिक दीपप्रज्वलन करतात

महाराष्ट्र पॅव्हिलियनमधील प्रदर्शनाची रचना राज्यातील या क्षेत्रात लक्षणीय योगदान देणाऱ्या संस्थांच्या कार्याचे प्रदर्शन करण्यासाठी करण्यात आली होती. वस्त्रोद्योग विभाग, उद्योग विभाग, उत्कृष्ट शैक्षणिक संस्था तसेच तरुण कंपन्या आणि स्टार्ट-अप्सच्या २१ प्रदर्शकांनी पॅव्हिलियनमध्ये स्टॉल्स लावले.

उत्कृष्ट हातमाग निर्मितीपासून ते आधुनिक औद्योगिक वस्त्रोद्योगापर्यंत, या प्रदर्शनात विविध विभागांमध्ये आपल्या वस्त्रोद्योग क्षेत्राच्या विकासाला चालना देण्यासाठी राज्याची बांधिलकी अधोरेखित करण्यात आली.

वस्त्रोद्योग सचिव विरेंद्र सिंग यांनी श्रीमती. आर. विमला, एम. एस. के. व्ही. आय. बी. स्टॉलवरील मुख्य कार्यकारी अधिकारी

पॅव्हिलियनची रचना छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या राज्याभिषेकाची ३५० वर्षे किंवा 'शिव राज्यभिषेक' साजरा करण्याच्या संकल्पनेवर केंद्रित होती.

कार्यक्रम

भारत टेक्स 2024: महाराष्ट्र मंडप

पॅव्हिलियनने एकात्मिक आणि शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरणाला प्रोत्साहन देण्यावर लक्ष केंद्रित केले, त्यामुळे माहिती पुरविणारे स्टॉल्स उभारण्यात आले. संभाव्य गुंतवणूकदार आणि उत्सुक अभ्यागतांसाठी धोरणाशी संबंधित माहितीसाठी वन-स्टॉप पॉईंट प्रदान करण्यासाठी धोरण डेस्कची स्थापना करण्यात आली. पीएम मित्रा पार्क डेस्कनेही अमरावती येथील आगामी उद्यानाची माहिती दिली.

विभागाने 'कापड उद्योगासाठी दशकीय दृष्टीकोन' या शीर्षकाखाली सुरू केलेली धोरण पुस्तिका आणि विचार नेतृत्व देखील अभ्यागतांसाठी उपलब्ध करून देण्यात आली.

धोरण डेस्कने कार्यक्रमादरम्यान अभ्यागतांच्या अनेक प्रश्नांची पूर्तता केली

महाराष्ट्र पॅव्हिलियनने एक गतिमान टप्पा म्हणून काम केले जेथे अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाने वस्त्रोद्योगाच्या गुंतागुंतीच्या जगाची पूर्तता केली. संभाव्य गुंतवणूकदारांना भेडसावणाऱ्या प्रश्नांचे निराकरण करण्यासाठी, आय. सी. आय. सी. आय. बँकेने विकसित केलेले प्रोत्साहन गणक अनुप्रयोग विभागाने प्रदर्शित केले.

वस्त्रोद्योग मूल्य साखळीच्या विविध क्षेत्रांमधील अनुदानाचा अंदाज लावण्यासाठी व्यक्ती आणि व्यवसायांसाठी हे गणकयंत्र विशेषतः तयार करण्यात आले होते आणि ते महाराष्ट्र सरकारच्या वस्त्रोद्योग विभागाने जारी केलेल्या एकात्मिक आणि शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरण २०२३ - २०२८ च्या तरतुदींवर आधारित आहे. इन्व्हेंटिव्ह कॅल्क्युलेटरचा वापर करून थेट प्रात्यक्षिक आणि वैयक्तिक सल्लामसलतीद्वारे संभाव्य गुंतवणूकदारांना महाराष्ट्रात व्यवसाय सुलभता (ई. ओ. डी. बी.) कशी वाढवली जात आहे याचा अनुभव घेता आला.

परस्परसंवादी प्रदर्शने, आभासी ट्राय-ऑन मिरर्स आणि उत्स्फूर्त अभिप्राय अनुभवांद्वारे, अभ्यागतांना राज्याच्या वस्त्रोद्योगाचे प्रदर्शन आणि त्याच्या क्रांतीकरणाने मोहित केले. संवर्धित वास्तव आणि परस्परसंवादी स्थापनेमुळे वापरकर्त्यांना वास्तविक वेळेत डिझाईन्सची कल्पना करणे, सानुकूलन पर्यायांसह प्रयोग करणे आणि महाराष्ट्राच्या वस्त्रोद्योग पोर्टफोलिओचे गुंतागुंतीचे तपशील शोधणे शक्य झाले.

व्हर्च्युअल ट्राय ऑन आरशाच्या माध्यमातून पर्यटक महाराष्ट्रातील पारंपरिक वस्त्रोद्योग डिजिटल पद्धतीने अनुभवत आहेत

प्रतिसाद भिंत देशांतर्गत आणि आंतरराष्ट्रीय अभ्यागतांच्या संदेशांनी झाकली गेली होती, ज्यांनी सर्वांनी मंडप आणि त्याच्या रचनेचे कौतुक केले.

रोहित कंसल, आय. ए. एस., अतिरिक्त सचिव, वस्त्रोद्योग मंत्रालय, भारत सरकार यांनी प्रतिक्रिया भिंतीशी संवाद साधला

पॅव्हिलियनच्या परस्परसंवादी डिजिटल वैशिष्ट्यांमुळे ते अभ्यागतांसाठी एक लोकप्रिय ठिकाण बनले.

कार्यक्रम

भारत टेक्स 2024: महाराष्ट्र मंडप

उद्योग, सरकार, संशोधन संस्था, उद्योग संघटना, स्वयंसेवी संस्था इत्यादींसह प्रमुख भागधारकांमध्ये सहयोगात्मक संवाद साधण्यासाठी महाराष्ट्राने भारत टेक्स कार्यक्रमात वस्त्रोद्योग क्षेत्रातील विविध विषयांवर राज्य सत्र तसेच ज्ञान सत्रे आयोजित केली.

राज्य अधिवेशनात वस्त्रोद्योग सचिव विरेंद्र सिंग आपले सादरीकरण करतात.

राज्य अधिवेशनात महाराष्ट्र सरकारचे वस्त्रोद्योग सचिव विरेंद्र सिंग यांनी एकात्मिक आणि शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरणावर श्रोत्यांसमोर संक्षिप्त सादरीकरण केले. त्यांनी अधोरेखित केले की एकात्मिक हा शब्द सूचित करतो की या धोरणात वस्त्रोद्योगाच्या विविध परस्परांशी जोडलेल्या पैलूंचा विचार करणारा सर्वसमावेशक आणि समग्र दृष्टीकोन समाविष्ट आहे.

राज्यभरात १८ लघु वस्त्रोद्योग उद्याने उभारणे, वस्त्रोद्योगासाठी परिसंस्थेला चालना देणे, १८०० कोटी रुपयांची एकूण गुंतवणूक आकर्षित करणे आणि सुमारे ३६,००० व्यक्तींसाठी प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष रोजगार निर्माण करण्याच्या सरकारी योजनेचा सचिवांनी विशेष उल्लेख केला. या उद्यानांचा उद्देश वस्त्रोद्योगाच्या संपूर्ण क्षेत्रासाठी अनुकूल वातावरण निर्माण करणे, नवोन्मेषाला चालना देणे आणि शाश्वत विकासाला चालना देणे हा आहे.

पहिली चर्चासत्र "तांत्रिक वस्त्रोद्योग क्षेत्राचे आयोजन करण्यासाठी पुढील मार्गाचा आराखडा तयार करणे: सरकारी पाठिंब्याचा शोध घेणे" या विषयावर आयोजित करण्यात आले होते.

वस्त्रोद्योग विभागाचे सचिव विरेंद्र सिंग यांनी त्यांच्या सहकारी पॅनेलिस्टांबरोबर आपले विचार मांडले

तांत्रिक वस्त्रोद्योगातील संशोधन आणि उपयोग यांच्यातील दरी भरून काढण्यासाठी सरकार, शैक्षणिक आणि संशोधन संस्थांमधील सहकार्याचे महत्त्व यावर हा संवाद केंद्रित होता.

'महाराष्ट्रातील पारंपरिक वस्त्रोद्योग क्षेत्रात सुधारणा-वस्त्रोद्योगाच्या माध्यमातून आपला सांस्कृतिक वारसा जतन करणे' या विषयावर दुसरी चर्चासत्र आयोजित करण्यात आले होते. देशी विणकाम पद्धतीचे रक्षण करणे, कारागीर समुदायांना पाठिंबा देणे आणि शाश्वत उद्योगांना प्रोत्साहन देण्यासाठीच्या धोरणांवर चर्चा केंद्रित होती.

श्रीमती. प्राइमस पार्टनर्सच्या सह-संस्थापक आणि व्यवस्थापकीय संचालक चारू मल्होत्रा या सत्राचे संचालन करतात.

घोषणा

माननीय मंत्र्यांच्या निवासस्थानी विभागाचा दौरा

टेक्स फ्युचर 2023 या विभागाच्या पहिल्या मोठ्या प्रमाणावरील कार्यक्रमाच्या यशानंतर, मुंबईतील माननीय वस्त्रोद्योग मंत्री चंद्रकांत (दादा) पाटील यांच्या निवासस्थानी एक बैठक झाली. या भेटीला सचिव (वस्त्रोद्योग) विरेंद्र सिंग हे वस्त्रोद्योग विभागाच्या अधिकाऱ्यांसमवेत उपस्थित होते, ज्यांनी या कार्यक्रमाचे आयोजन आणि व्यवस्थापन करण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावली.

या भेटीला उपस्थित असलेले वस्त्रोद्योग विभागाचे अधिकारी

या भेटीदरम्यान, माननीय मंत्र्यांनी भेटीला उपस्थित असलेल्या प्रत्येक सदस्याकडून अभिप्राय घेतला. त्यानंतर त्यांनी सचिवांचे त्यांच्या दूरदृष्टीसाठी आणि नेतृत्वासाठी आभार मानले ज्यामुळे हा कार्यक्रम यशस्वी झाला. सांघिक कार्य आणि सुरळीत संवादाची भावना हे या कार्यक्रमाला चांगला प्रतिसाद मिळण्यामागचे कारण कसे होते हे अधोरेखित करत, त्यांनी विभागाच्या प्रत्येक अधिकाऱ्याचे त्यांच्या योगदानाबद्दल वैयक्तिकरित्या आभार मानले.

संपर्क साधा

श्रीकृष्ण बाबुराव पवार, उपसचिव (वस्त्रोद्योग)
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग (स. प. व व. वि.)
महाराष्ट्र शासन

कार्यालयीन दूरध्वनी क्रमांकाचा: ०२२-२२०२५१५९
ईमेल: shrikrishna.pawar@nic.in

अस्वीकरण: नियतकालिकात दिलेल्या माहितीची अचूकता आणि विश्वासार्हता यांची खात्री करण्यासाठी सर्व प्रयत्न केले असले तरी, त्याची पूर्णता किंवा समयोचितता याची हमी दिली जाऊ शकत नाही. दिलेल्या आशयाचा हेतु हा केवळ सर्वसाधारण माहिती देण्याचा आहे आणि तो कायदेशीर, आर्थिक किंवा व्यावसायिक सल्ला म्हणून विचारात घेण्यात येऊ नये. पुरविण्यात आलेला आशय हा माहितीच्या प्रयोजनासाठी आहे आणि स्पष्टपणे निर्देशिल्याशिवाय कोणतेही विशिष्ट उत्पादन, सेवा किंवा संस्थेचे समर्थन किंवा प्रचार म्हणून याचा अन्वयार्थ लावण्यात येऊ नये. या नियतकालिकात बाह्य संकेतस्थळ, दस्तऐवज किंवा संसाधनांचे दुवे (हायपरलिंक) किंवा संदर्भ यांचा समावेश असू शकतो. आशय, अचूकता किंवा बाह्य स्रोतांची उपलब्धता या बाबींवर विभागाचे नियंत्रण नाही.

महाराष्ट्र शासनाने जाहीर केलेले शासन निर्णय

या धोरणाअंतर्गत वस्त्रोद्योग विभागाने ९ शासन निर्णय निर्गमित केले आहेत.

१. एकात्मिक आणि शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरण २०२३-२८ अंतर्गत राज्य योजनेअंतर्गत स्वयंचलित रीलिंग मशीन/मल्टीएंड रीलिंग मशीन/ट्विस्टिंग युनिटसाठी शेड उभारण्यासाठी अनुदान प्रदान करण्याबाबत राज्यात मिनी टेक्सटाईल पार्क उभारण्यासाठी अनुदान देण्यासाठी प्रशासकीय मंजूरी.
२. एकात्मिक आणि शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरणात सुधारणा, २०२३-२८.
३. रेशीम उत्पादन आणि पूरक उद्योग विकसित करण्यासाठी महाराष्ट्र रेशीम प्रशिक्षण संस्था आणि विकेंद्रीकृत प्रशिक्षण संस्थेची स्थापना आणि विकास करण्याबाबत.
४. तुती आणि टसर कोश/धाग्याच्या खरेदी आणि विक्रीसाठी खुल्या सरकारी बाजारपेठेच्या आणि कच्च्या रेशीम विनिमय बाजारपेठेच्या स्थापनेवर आधारित रेशीम उद्योग आणि सहाय्यक उद्योगांच्या विकासासाठी.
५. एकात्मिक आणि शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरण २०२३-२८ अंतर्गत रेशीम उत्पादन आणि आश्रित उद्योगांच्या विकासासाठी ब्रूडस्टॉक उत्पादन केंद्रे आणि मूलभूत बियाणे शेतांच्या विकासासंदर्भात.
६. एकात्मिक आणि शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरण २०२३-२८ अंतर्गत रेशीम उत्पादन आणि आश्रित उद्योगांच्या विकासासाठी ब्रूडस्टॉक उत्पादन केंद्रे आणि मूलभूत बियाणे शेतांच्या विकासासंदर्भात.
७. महाराष्ट्र राज्य कापड विकास कायद्याचा मसुदा तयार करण्यासाठी समिती स्थापन करणे.
८. महा-तंत्रज्ञान उन्नतीकरण निधी योजनेअंतर्गत (महा-टी. यू. एफ. एस.) इतर यंत्रणांना भांडवली अनुदानाच्या लाभासाठी पात्र यंत्रसामग्री निश्चित करण्यासाठी समिती स्थापन करण्याबाबत
९. केंद्रीय क्षेत्र योजनेअंतर्गत रेशीम समग्र-2 आय. एस. डी. एस. आय. योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी प्रशासकीय मंजूरी देण्याबाबत.

हे सर्व शासन निर्णय शासनाच्या अधिकृत संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत.